

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Кирпичник Р.І.

студент,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА США ДОНАЛЬДА ТРАМПА

Важливий вплив на формування і реалізацію зовнішньої політики США поряд із позицією самого Президента Дональда Трампа відіграють керівники ключових відомств – перш за все очільники Міністерства оборони і Державного департаменту та Радника із національної безпеки. На кінець грудня 2016 року особи майбутніх ключових фігур у питаннях зовнішньої політики і національної безпеки не давали ясних поглядів щодо того, якою буде стратегія США на міжнародній арені під час правління адміністрації Дональда Трампа. Лише майбутній Міністр оборони колишній генерал Корпусу морської піхоти Джеймс Меттіс мав класичні погляди щодо ролі і місця США в світовій політиці. В той самий час обраний на посаду Державного секретаря директор нафтової компанії CEO Exxon Mobile Рекс Тіллерсон був людиною, яка до того не займала ніяких державних посад і у питаннях зовнішньої політики не мав особливого уявлення і поглядів на ключові проблеми і виклики які стояли перед США [2]. Майбутній радник із національної безпеки колишній генерал Майкл Флінн викликав чи не найбільше занепокоєнь. Особливо це стосувалося ідеї щодо необхідності спільно із РФ діяти проти Ісламської держави. На відміну від інших Флінн працював із Дональдом Трампом під час виборчої кампанії і перехідного періоду, а тому, як вважалося, мав найбільше впливу. Тому в даній ситуації був наявний потенціал для конкуренції і боротьби різних поглядів на зовнішньополітичний курс США.

Проте протягом 2017 року ситуація в середовищі ключових гравців, які впливають на зовнішню політику США, пройшла декілька важливих змін. Перш за все на фоні скандалу і відставки Майкла Флінна посаду Радника із національної безпеки зайняв Герберт Макмастер. Даний генерал сухопутних сил із 2012 року займався вивченням концептуальних питань майбутніх загроз із якими прийдеться мати справу сухопутним силам. А тому він поряд із Джеймсом Меттісом на час призначення в лютому 2017 року мав чітко сформоване бачення щодо викликів і проблем зовнішньої політики США. Поряд із цим Рекс Тіллерсон почав активно входити в курс справ і більше схилився до загально прийнятого зовнішньополітичного курсу на ключових напрямках, якщо проаналізувати його наступні риторику і заяви. Слід відзначити також важливу роль, яку грала і продовжує грати постійна

представниця США при ООН Ніккі Хейлі. Особливо її значення як одного із рупорів нинішньої адміністрації було великим на початковому етапі, коли нова адміністрація займалася призначеннями на ключові посади в Міністерстві оборони і Державному департаменті і не мала відповідного кадрового потенціалу.

У процесі виборчої кампанії і під час перехідного періоду Дональд Трамп виступив із своїм баченням того якою має бути успішна і ефективна зовнішня політика США. Загалом ці погляди стали відомими під загальною назвою *America First*.

Для самого президента пануючий зовнішньополітичний консенсус був неприйнятним, оскільки на його думку лише союзники і партнери США отримують користь. Замість цього Дональд Трамп запропонував декілька нових принципів, які мали становити основу американської зовнішньої політики. Перш за все майбутній глава Білого дому хотів би виконання союзниками своїх прямих зобов'язань перед США, а саме витрати ними необхідної частки ВВП на оборону. Так само міжнародна торгівля мала б спиратися не лише на принцип відкритості, але і взаємності і справедливості. На практиці це означало необхідність ліквідації дефіциту торгівлі США із низкою партнерів через покращення доступу американських виробників до їх ринків, а також дотримання прав інтелектуальної власності. Багатосторонні угоди, в тому числі і торгівельні, розглядалися як такі, які є вигідними виключно американським партнерам. А тому участь в них має бути припинена (Паризький договір про зміни клімату, Транс-Тихоокеанське партнерство), або необхідним є зміна умов таких угод на користь США (НАФТА).

Головними противниками для США в Євразії було визначено Іран і КНР. Так для нього положення 2015 року щодо іранської ядерної програми було іще одним прикладом не вигідної угоди, яка мала бути розірвана. Так само протягом передвиборчої кампанії КНР була чи не найбільшим об'єктом критики – перш за все це стосувалося дефіциту двосторонньої торгівлі. Як наслідок, Дональд Трамп обіцяв після приходу до влади оголосити КНР країною, яка маніпулює валютним курсом для отримання економічних переваг і запровадити 45% мито на імпорт всіх товарів. В процесі перехідного періоду до можливого економічного протистояння додався і геополітичний вимір протистояння між США і КНР.

Не зважаючи на те, що Дональд Трамп постійно наголошує, що керується принципом *America First* 2017 рік може ввійти в історію як час *North Korea first* в зовнішній політиці США. Саме на питання ядерної програми Північної Кореї президентська команда виділяла найбільше часу і уваги. Така ситуація є значною мірою виправданою, адже Пхеньян здійснив ривок як і ракетних технологій (перших 2 успішних випробування міжконтинентальних балістичної ракет Хвасонг-14 і 5 успішних випробувань ракети середньої дальності Хвасонг-12), так і ядерних (6 ядерне випробування потужністю 120-160 кілотонн). Тим самим адміністрація Дональда Трампа не могла і далі провадити звичний курс щодо вичікування краху КНДР і пасивного спостереження за ситуацією як це робили попередники.

Одним із своїх найбільших досягнень на міжнародній арені нинішня президентська адміністрація США вважає схвалення Радою Безпеки ООН двох нових пакетів санкцій щодо КНДР, за які проголосували КНР і РФ. Із іншого боку Білий Дім посилив войовничу риторику у бік Пхеньяну, що є також частиною стратегії максимального тиску на КНДР, і не виключає можливість військового варіанту вирішення протиріч. Проте на кінець 2017 року Вашингтон не наблизився до реалізації поставленої цілі. Паралельно із цим в середовищі американської експертної спільноти поширеним є переконання, що США змушені будуть навчитися жити із ще однією країною, яка матиме у найближчому майбутньому можливість нанести ядерний удар по союзникам в першу чергу по Японії та Південній Кореї.

Адміністрацією президента КНР розглядається як ключова країна, яка допоможе вирішити проблеми, які пов'язані із КНДР. Заради отримання допомоги від Пекіну по цьому питанню адміністрація Дональда Трампа заявила про готовність відкласти реалізацію жорстких економічних заходів, анонсованих до цього. Проте такий підхід хоча і дав відповідні плоди у формі резолюцій РБ ООН і згоди КНР на їх імплементацію, однак китайське керівництво в кінці кінців не вірить в можливість повного ядерного роззброєння КНДР і виступає виключно за мирне вирішення протиріч на основі діалогу між Пхеньяном і Вашингтоном [1].

Найбільш знаковою подією в політиці США щодо Близького Сходу стало нанесення удару крилатими ракетами по авіабазі ВПС Сирії в квітні 2017 року після застосування Дамаском хімічної зброї. Головним предметом уваги в Сирії і Іраку для Вашингтону продовжувала бути Ісламська держава. Не зважаючи на всі заяви, адміністрація Дональда Трампа фактично продовжувала стратегію своїх попередників щодо знищення ІД.

Врешті-решт 2017 рік на Близькому Сході в контексті американської зовнішньої політики відзначився відходом від спроб адміністрації Барака Обами проводити більш збалансовану політику щодо Тегерану і Ер-Ряду. Іран фактично був проголошений в якості головного ворога США в регіоні. Як наслідок, Вашингтон запровадив санкції щодо балістичної програми цієї країни, а також в рамках відвідин Дональдом Трампом Саудівської Аравії було підписано військових контрактів на 115 млрд. доларів. В кінці кінців в жовтні 2017 року Дональд Трамп відмовився сертифікувати те, що Іран дотримується умов угоди 2015 року щодо ядерної програми. І таким чином глава Білого Дому передав долю угоди на розгляд Конгресу.

У політиці США щодо Євроатлантичного простору протягом року не відбулося значних змін, яких боялися регіональні американські союзники. Так Дональд Трамп в кінці кінців підтвердив зобов'язання США в рамках НАТО, хоча і зробив це фактично лише в червні 2017 року. Окрім того адміністрація заклала в оборонний бюджет на 2018 рік рекордні 4,8 млрд. доларів на Європейську ініціативу із гарантування безпеки. Дональд Трамп особисто в інтерв'ю заявив про те, що ЄС вже не перебуває в екзистенційній кризі. Проте у відносинах із європейськими союзниками зберігається напруженість на фоні рішення глави Білого Дому вивести США із Паризької кліматичної угоди. Так

само насторожує європейців і зміна політики щодо Ірану. Певна напруженість також виникла влітку 2017 року на фоні можливого блокування США створення «Північного потоку-2». Який в майбутньому буде головним предметом протистояння адміністрації Трампа з Росією на європейському театрі зовнішньої політики США.

Список використаних джерел:

1. Зовнішня та внутрішня політика США у 2018: прогноз UIF – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hvylya.net/special-projects/ukrainian-institute-future/zovnishnya-ta-vnutrishnya-politika-ssha-u-2018-prognoz-uif.html>.
2. Trump's Team of Rivals, Riven by Distrust [Електронний ресурс] // Foreign Policy – Режим доступу: <http://foreignpolicy.com/2016/12/14/trumps-team-of-rivals-riven-by-distrust>.

Лукашенко Є.М.

аспірант,

Науковий керівник: Вдовичин І.Я.

доктор політичних наук, професор,

Львівський національний університет

імені Івана Франка

НЕГАТИВНИЙ КАДРОВИЙ ВІДБІР ПРИ АВТОРИТАРИЗМІ І ТОТАЛІТАРИЗМІ

Видатний австрійський економіст, філософ і політолог, лауреат Нобелівської премії Фрідріх Август фон Гаек у своїх працях переконливо доводить, що особливості авторитаризму і тоталітаризму не є випадковими. Тоталітарні ідеології будуються надзвичайно жорстко і послідовно. Якщо прийняти їх базові ідеї як істинні, то вже важко уникнути певної лінії послідовності всіх подальших висновків. Тоталітаризм – це «чистий» колективізм, повністю очищений від індивідуалізму. Ідеологічною сутністю тоталітаризму є організація, яку його прихильники розуміють як повне підкорення індивіду владі. Сильний уряд, чи вождь і слабка людина – таке співвідношення є ідеалом для тоталітаризму. Людина, або керує, або підкоряється. Кожному відведено своє місце у суспільній ієрархії, відповідно, кожний виконує свою функцію. У тоталітарному розумінні, справжня держава – це держава чиновників і підлеглих їм робітників, без приватної власності на засоби виробництва [1].

При тоталітаризмі не держава існує для людини, а людина живе для держави. Тоталітаризм засуджує свободу, вважаючи її егоїстичним ідеалом. Мета свободи, на думку тоталітаристів, у тому, щоби змусити людину служити власним «шкірним» інтересам, а не вождю і правлячій партії.

Фрідріх фон Гаек вважає, що існує три головні причини, чому велика і потужна група людей із близькими поглядами буде у будь-якому суспільстві включати у себе не кращих, а гірших кандидатів. Тобто, відбір буде фактично